

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ

Təhsil
millətin
gələcəyidir!
Heydər Əliyev

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin orqanı

Bu sayımızda

SABAH qrupları
2400-dən çox tələbəni
əhatə edir

⇒səh.2

Çin Xalq Respublikası
təqaüd programı
elan edir

⇒səh.3

Ağdamda
yeni məktəb binasının
açılışı olub

⇒səh.4

Gözel və zəngin
kitabxanası olan
evlər niyə çox deyil?

⇒səh.5

Bayraqımız qürurumuzdur!

Ağdamda möhtəşəm Bayraq yürüyü

Xarici dilləri istənilən vaxt öyrənə bilərsiniz

Prosesə düzgün yanaşmaq şərti ilə

Sinqapur ilk baş naziri Li Kuan Yu hesab edirdi ki, ölkənin qlobal dünyanın inkişaf etmiş parçalarından biri olması üçün əhalinin ingilis dilini müüməmməl bilməsi şərtlidir. Düzdür, onun bu qənaətinin formallaşmasına siyasi amillər də təsir etməmiş deyildi. Birincisi, Sinqapur uzun müddət Britaniya müstəmləkəsi olmuşdu. İkincisi isə qonşuluqdakı nehəng Çinin siyasi və iqtisadi ekspansiyası gündən-günə artırdı və müstəqil olmanın yegənə yolu dünyaya açılmaq idi. Li Kuan Yu deyirdi: "Birinci ingilis dilini bilməlisiniz, ikinci isə ana dilinizi".

Yu Sinqapurdakı "iqtisadi möcüza"nın müəlliflərindən biridir. Onun ingilis və ya xarici dil bilgisi ilə bağlı dedikləri isə artıq tək Sinqapur deyil,

bütün dünya üçün aktualdır. Dünya sürətlə vahid dilə doğru irəliləyir. Bu dilin məhz ingilis dili, yaxud başqa dilin olacağını zaman göstərəcək. Bizim araşdırma mövzumuz isə budur: əcnəbi dili bütün yaşlarda eyni effektivlikle öyrənmək mümkündürmü? Yəqin hər bimiz azı bir dəfə eştmişik: gənclikdə öyrəndinsə, öyrəndin, sonra xarici dili mənimsemək çətin olur. Bu, həqiqətən belədir?

Miflər

Psixologiya müəllimləri Roker Krez və Riçard Roberts yazdıqları "Böyükler

üçün xarici dil: istenilən yaşda yeni dili necə öyrənməli" kitabında məhz bu mövzuya toxunurlar: İngilis dilini hər yaşda öyrənmək olarmı, yoxsa imkan artıq əldən gedib? Xarici dili öyrənməyimizə hansı miflər mane olur?

Müəlliflərin qənaətinə görə, hər bir

insan nəyəse nail olmaq üçün unikal fərdi bacarıq və biliklərə malikdir. Bu-

ra ya xarici dili öyrənmək bacarığını da

aid etmek lazımdır. Əger siz artıq gənc

deyişilsinizsə, ancaq xarici dili öyrənmək

istəyirsizsinizsə, əhvalınızı pozmayın -

hər şey sizin öz əlinizdədir. Yetər ki,

qəlibləşmiş miflərdən azad olun və on-

ları yaxına buraxmayın.

1. Böyükler əcnəbi dili uşaqlar kimi öyrənə bilməzlər. Kükündən yanlış fikirdir. Əksinə, yaşlı nəslin xarici dili uşaqlardan yaxşı qavradıqlarına dair çoxsaylı sübütlar mövcuddur. Uşaqların yalnız iki aspektdə üstünlükleri var. Birincisi, onlar böyüklerdən fərqli olaraq aksent seddini daha effektiv aşırlar. İkincisi və ən əsası isə odur ki, uşaqlar böyüklerdən fərqli olaraq dil öyrənenən heç bir basqı altında olmurlar. Söhbət nədən gedir? Baxın, böyükler dili öyrənərkən mütləq düşüñürler; birdən öyrənə bilmədim, necə olacaq? Uşaqlarda belə bir qorxu olmur. Bundan əlavə, danılmaz gerçəklilikdir ki, iş üçün hara gedirsənsə, ingilis dilini bili-bilmədiyini soruşurlar.

⇒Ardı səh.5

Təhsilinizi STEM əsasında qurun

Təhsilin növləri

Hazırda təhsilin üç növü mövcudur: ənənəvi təhsil, sənaye dövrü təhsili, informasiya dövrü təhsili. Ənənəvi təhsil sistemi min illərdir mövcud olub "əzberləmə yaddaş" nü müümət əhəmiyyət kəsb etdiyi və uğurun imtahanlardan keçmək olduğu təsirrütat cəmiyyəti üzərində köklənmişdir. Şagirdlərin əksəriyyəti məzun olduqdan sonra hökumət (qedim dövrlərde imperatorluq) idarələrində işləyirlər. İndi əksər pedagoqlar bu sistemin köhnəlmış olduğunu düşünürler. Sənaye dövrünün təhsil sistemi təxminən üç yüz ildir ki, mövcuddur və tələbələrin müyyəyən sənaye məhsullarının isteh-

saldırı üçün "kütləvi istehsal proseslərini" öyrəndikləri sənayenin tələblərinin qarşılıqlımasına əsaslanımdır. Bu sistemə tətbiq olunur.

Ənənəvi sistemə təhsil almış şagirdlər sənaye dövrünün təhsil sistemi-nə uyğunlaşır bilmirlər, cünki akademik

düşüncə ilə sənaye düşüncəsi kəskin

şəkildə bir-birindən fərqlənir. "Əzber-

ləmə" dən yaxşı qiymətlər almış və

imtahanlardan uğurla keçmiş şagirdlər

bildiklərini sənaye sisteminde tətbiq

edə və öz işlərində uğur qazana bilmirlər.

Bu hal hələ də ənənəvi təhsil sistemi

minən tətbiq olunur.

Şagirdlər əsas bilikləri məktəbdə öyrənərlər və təhsil bununla bitmir, texnologiya daim

dəyişidikcə, o da davam edir. Uğur for-

din əldə etdiyi bilik və bacarıqlar, elə-

cə də üzləşdiyi hər bir situasiyanın öh-

dəsindən gələ bilməsinə əsaslanır. Bu

sistemə innovasiya və fərdi yaradıcı-

lıq yüksək qiymətləndirilir.

Ənənəvi sistemə təhsil almış şagirdlər

sonnaya dövrünün təhsil sistemi-nə

düşüncə ilə sənaye düşüncəsi kəskin

şəkildə bir-birindən fərqlənir. "Əzber-

ləmə" dən yaxşı qiymətlər almış və

imtahanlardan uğurla keçmiş şagirdlər

bildiklərini sənaye sisteminde tətbiq

edə və öz işlərində uğur qazana bilmirlər.

Bu hal hələ də ənənəvi təhsil sistemi

minən tətbiq olunur.

Şagirdlər əsas bilikləri məktəbdə öyrənərlər və təhsil bununla bitmir, texnologiya daim

dəyişidikcə, o da davam edir. Uğur for-

din əldə etdiyi bilik və bacarıqlar, elə-

cə də üzləşdiyi hər bir situasiyanın öh-

dəsindən gələ bilməsinə əsaslanır. Bu

sistemə innovasiya və fərdi yaradıcı-

lıq yüksək qiymətləndirilir.

Ənənəvi sistemə təhsil almış şagirdlər

sonnaya dövrünün təhsil sistemi-nə

düşüncə ilə sənaye düşüncəsi kəskin

şəkildə bir-birindən fərqlənir. "Əzber-

ləmə" dən yaxşı qiymətlər almış və

imtahanlardan uğurla keçmiş şagirdlər

bildiklərini sənaye sisteminde tətbiq

edə və öz işlərində uğur qazana bilmirlər.

Bu hal hələ də ənənəvi təhsil sistemi

minən tətbiq olunur.

Şagirdlər əsas bilikləri məktəbdə öyrənərlər və təhsil bununla bitmir, texnologiya daim

dəyişidikcə, o da davam edir. Uğur for-

din əldə etdiyi bilik və bacarıqlar, elə-

cə də üzləşdiyi hər bir situasiyanın öh-

dəsindən gələ bilməsinə əsaslanır. Bu

sistemə innovasiya və fərdi yaradıcı-

lıq yüksək qiymətləndirilir.

Ənənəvi sistemə təhsil almış şagirdlər

sonnaya dövrünün təhsil sistemi-nə

düşüncə ilə sənaye düşüncəsi kəskin

şəkildə bir-birindən fərqlənir. "Əzber-

ləmə" dən yaxşı qiymətlər almış və

imtahanlardan uğurla keçmiş şagirdlər

bildiklərini sənaye sisteminde tətbiq

edə və öz işlərində uğur qazana bilmirlər.

Bu hal hələ də ənənəvi təhsil sistemi

minən tətbiq olunur.

Şagirdlər əsas bilikləri məktəbdə öyrənərlər və təhsil bununla bitmir, texnologiya daim

dəyişidikcə, o da davam edir. Uğur for-

din əldə etdiyi bilik və bacarıqlar, elə-

cə də üzləşdiyi hər bir situasiyanın öh-

dəsindən gələ bilməsinə əsaslanır. Bu

sistemə innovasiya və fərdi yaradıcı-

lıq yüksək qiymətləndirilir.

Ənənəvi sistemə təhsil almış şagirdlər

sonnaya dövrünün təhsil sistemi-nə

düşüncə ilə sənaye düşüncəsi kəskin

şəkildə bir-birindən fərqlənir. "Əzber-

ləmə" dən yaxşı qiymətlər almış və

imtahanlardan uğurla keçmiş şagirdlər

bildiklərini sənaye sisteminde tətbiq

edə və öz işlərində uğur qazana bilmirlər.

Bu hal hələ də ənənəvi təhsil sistemi

minən tətbiq olunur.

Şagirdlər əsas bilikləri məktəbdə öyrənərlər və təhsil bununla bitmir, texnologiya daim

dəyişidikcə, o da davam edir. Uğur for-

din əldə etdiyi bilik və bacarıqlar, elə-

cə də üzləşdiyi hər bir situasiyanın öh-

dəsindən gələ bilməsinə əsaslanır. Bu

sistemə innovasiya və fərdi yaradıcı-

lı

Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 22 oktyabr tarixli Qanunu ilə təsdiq edilmişdir

“Bakı Dövlət Universitetinin 100 illiyi (1919-2019) Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsviri

Maddə 1. Medalın ümumi təsviri

“Bakı Dövlət Universitetinin 100 illiyi (1919-2019)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı (bundan sonra - medal) büründən tökülmüş və qızıl suyuna çökmiş, diametri 36 mm olan dairəvi lövhədən ibarətdir.

Maddə 2. Medalın ön tərəfi

2.1. Medalın ön tərəfi iki çəvrə ilə konturlanmışdır.
2.2. Xarici və daxili çəvrələrin arasında yuxarı qövs boyunca “BAKİ DÖVLƏT UNIVERSİTETİ” sözleri, aşağı qövs boyunca “1919-2019” sözleri yazılmışdır. Yaziların arasında, sol və sağ tərəflərdə sakınguslu ulduz vardır. “1919-2019” sözlerindən sol və sağ tərəflərə doğru qövs boyu sünbüldən ibarət çələng yerləşir.

2.3. Medalın daxili çəvrəsinin mərkəzində təhsili simvoluza eden relyefli kitab embleminən və elmi simvoluze eden relyefli atom təsvirindən ibarət kompozisiya vardır. Həmin kompozisiyanın yuxarı hissəsinə loqotip şəklində relyefli “BDU” sözü, aşağı hissəsinə “100” rəqəmləri həkk edilmişdir.

2.4. Səkkizguslu ulduz, çəvronin konturları, atom təsviri və kitab emblemi, sözler və rəqəmlər, “BDU” loqotipi və sünbüllü çələngləri relyefli olaraq qızılı rongedir. İki çəvrə arası tünd gőy rongedir, ikinci çəvrə daxilində arxa fon qızılı rongedir.

Maddə 3. Medalın arxa tərəfi

3.1. Medalın arxa tərəfinin yuxarı hissəsində “BDU-100” sözleri, mərkəzində müvafiq icra hakimiyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurum) əsas binasının eskizi relyefli həkk olunur.

3.2. Medalın arxa tərəfində medalın seriyası və nömrəsi həkk edilir.

Maddə 4. Medalın elementləri

4.1. Medal paltarı bərkidilmək üçün elementi olan, 50 mm x 40 mm ölçüde beşbucaqlı xara ləntə iki halqa və ilgək vasitəsilə birləşdirilir.

4.2. Xara ləntin üzərində hər iki kənarından mərkəzə doğru ardıcıl olaraq 1,68 mm enində tünd gőy, 1,83 mm enində ağ, 15 mm enində tünd gőy, 1,83 mm enində ağ, 5,27 mm enində qızılı və mərkəzdə eni 4,55 mm olan gőy rongeli şaquli zolaqlar vardır.

4.3. Xara ləntin yuxarı hissəsinə mərkəzində relyefli kitab emblemindən və atom təsvirindən ibarət kompozisiya, sol və sağ tərəflərə doğru sünbüldən ibarət çələng təsvir edilmiş, qızıl suyuna çökmiş 37 mm x 5,5 mm ölçüdə büründ Lövhə bərkidiir.

4.4. Medala paltaların yaxasına bərkidilmək üçün elementi olan, eyni xara ləntindən üz çökilmiş 37 mm x 10 mm ölçülü qolub əlavə edilir.

“eTwinning” layihəsi çərçivəsində illik konfrans keçirilib

Fransada “eTwinning” layihəsinin illik konfransı keçirilib. Tədbirdə layihəyə üzv olan Avropa ölkələrinin Təhsil nazirliklərinin nümayəndələri və müəllim heyəti iştirak edib. Konfransda Təhsil Nazirliyinin Təhsil Sisteminin İnformasiyalasdırılması İdarəsinin heyəti və 3 müəllim ölkəmizi təmsil edib.

Konfrans çərçivəsində rəqəmsal mühitdə kritik düşüncənin formalaşdırılması, kompüter elmləri və kodlaşdırma, onlayn mühitdə şagird tehlükəsizliyinin təmin edilməsi mövzularında müxtəlif seminar, plenar sessiya və təlimlər təşkil olunub. Həmçinin layihə əsaslı dərs planının qurulması, şagirdyönümlü təhsilin inkişafı, onlayn peşəkar inkişaf metod-

ları istiqamətində mövzular müzakirə edilib.

“eTwinning” layihəsinin təhsililverənlərin peşəkar inkişafı və İKT-nin tədrisə təbiyi sahəsində rolu üzrə müzakirə panelində Təhsil Sisteminin İnformasiyalasdırılması İdarəsinin rəisi Vüsal Xanlarov Xorvatiymanın Təhsil nazirinin müavini, Fransa, Malta, Portuqaliyanın rəsmi nümayəndələri ilə birgə müzakirələrə qoşulub. Vüsal Xanlarov layihənin təhsil sistemində integrasiyası və ölkəmizdə uğurlu icrası barədə fikirlərini bölüşüb.

3 gün davam edən tədbirdə müəllimlərimiz peşəkar inkişaf təlimlərinə colb edilib və bu sahədə xarici hemkarları ilə fikir mübadiləsi aparıblar.

Qeyd edək ki, Avropa Komissiyasının

təşəbbüsü ilə yaradılmış “eTwinning” layihəsinə Azərbaycan 2013-cü ildə qoşulub. Layihənin əsas məqsədi pedagoji işçilər arasında ənsiyyəti artırmaq, əməkdaşlıq imkanları, diger ölkələrdən olan hemkarlar ilə birgə təhsilin inkişafı yönündə müxtəlif layihələr icra etmək üçün şərait yaratmaqdır.

SABAH qrupları 2400-dən çox tələbəni əhatə edir

2019-2020-ci tədris ilində SABAH qrupları ölkənin 11 ali təhsil müəssisəsində 6 istiqamət üzrə (təhsil, texniki, təbiət, humanitar, iqtisadiyyat, incəsənat) fealiyyət göstərir. Hazırda bu qruplarda 35-dən artıq ixtisas üzrə 2400-dən çox tələbə təhsil alır.

Qeyd edək ki, 2018-2019-cu tədris ilində SABAH qruplarından 31 ixtisas üzrə 701 tələbə məzun olub. Məzun olmuş tələbələrin noticələri 2017-2018-ci tədris ili ilə müqayisədə daha yüksək olub. Məzunlardan 287 nəfər Azərbaycanda, 136 nəfər isə xaricdə magistratura təhsili alır.

SABAH qrupları 2014-2015-ci tədris ilində 34 ixtisas üzrə 7 dövlət ali təhsil müəssisəsində yaradılıb. SABAH qrupları ali təhsil müəssisələrinde tədris keyfiyyətinin yüksəldilməsi, yenilikçi mühəsinin yaradılması məqsədilə formalaşdırılmış müxtəlif ixtisaslar üzrə savadlı, bacarıqlı, hazırlıqlı tələbələrdən ibarət qruplardır.

“Bakı Dövlət Universitetinin 100 illiyi (1919-2019)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 9-cu bəndini rəhbər tutaraq qərara alır:

Maddə 1. “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Məlumatı, 1992, № 23, maddə 996; 1993, № 23-24, maddə 676; Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2002, № 5, maddə 251; 2003, № 12 (1 kitab), maddə 677; 2005, № 4, maddə 291; 2006, № 10, maddə 846; 2007, № 3, maddə 213; 2008, № 6, maddələr 452, 472; 2009, № 1, maddə 4, № 5, maddə 312, № 7, maddələr 514, 515, № 12, maddə 974; 2010, № 3, maddə 174, № 11, maddə 960; 2011, № 11, maddə 992; 2012, № 7, maddə 664, № 11, maddələr 1036, 1048, 1061; 2013, № 5, maddələr 460, 478, № 10, maddə 1143, № 12, maddə 1477; 2014, № 6, maddələr 612, 623; 2015, № 12, maddə 1447; 2016, № 12, maddələr 1979, 2040; 2017, № 1, maddələr 16, 27, № 7, maddə 1311, № 10, maddə 1771, № 11, maddə 1962, № 12 (1 kitab), maddələr 2242, 2269; 2018, № 2, maddə 168, № 3,

maddə 387, № 5, maddələr 841, 859, 874, № 6, maddə 1190, № 11, maddə 2207, № 12 (1 kitab), maddələr 2465, 2516; 2019, № 3, maddə 369, № 5, maddə 790) 2-ci maddəsində “Azərbaycan Xəzər Deniz Gəmiciyinin 160 illiyi (1858-2018)” yubiley medalı.” hissəsindən sonra nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz olunsun və aşağıdakı məzmunda yeni hissə əlavə edilsin:

“Bakı Dövlət Universitetinin 100 illiyi (1919-2019)” yubiley medalı.”

Maddə 2. “Bakı Dövlət Universitetinin 100 illiyi (1919-2019)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı haqqında Əsasname” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

Maddə 3. “Bakı Dövlət Universitetinin 100 illiyi (1919-2019)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsviri” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 22 oktyabr 2019-cu il

“Bakı Dövlət Universitetinin 100 illiyi (1919-2019)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 22 oktyabr tarixli 1687-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərinin rəhbər tutaraq, “Bakı Dövlət Universitetinin 100 illiyi (1919-2019)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 22 oktyabr tarixli 1687-VQD nömrəli Qanunu təsdiq etməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsviri”nin 3.1-ci maddəsində “organ (qurum)” dedikdən sonra nöqtə işarəti nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz olunsun və aşağıdakı məzmunda yeni hissə əlavə edilsin:

1. Müəyyən edilsin ki:

1.1. “Bakı Dövlət Universitetinin 100 illiyi (1919-2019)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 22 oktyabr tarixli 1687-VQD nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş “Bakı Dövlət Universitetinin 100 illiyi (1919-2019)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsviri”nin 3.1-ci maddəsində hər iki halda “organ (qurum)” dedikdən sonra nöqtə işarəti nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz olunsun və aşağıdakı məzmunda “organ (qurum)” dedikdə Bakı Dövlət Universiteti nəzərdə tutulur.

1.3. həmin Qanuna təsdiq edilmiş “Bakı Dövlət Universitetinin 100 illiyi (1919-2019)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı haqqında Əsasname”nin 1-ci maddəsində hər iki halda “organ (qurum)” dedikdən sonra nöqtə işarəti nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz olunsun və aşağıdakı məzmunda “organ (qurum)” dedikdə Bakı Dövlət Universiteti nəzərdə tutulur.

2. “Bakı Dövlət Universitetinin 100 illiyi (1919-2019)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı ilə tətlib etmək səlahiyyəti Azərbaycan Respublikasının Təhsil nazirinə verilsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirler Kabinetti “Bakı Dövlət Universitetinin 100 illiyi (1919-2019)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 22 oktyabr tarixli 1687-VQD nömrəli Qanundan irali gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 1 noyabr 2019-cu il

Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 22 oktyabr tarixli Qanunu ilə təsdiq edilmişdir

“Bakı Dövlət Universitetinin 100 illiyi (1919-2019)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı haqqında

ƏSASNAME

keçirilməsində və müvafiq icra hakimiyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) tərəqqi-sində xüsusi xidmətləri olan Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları, əməkçilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər tətlib edilirlər.

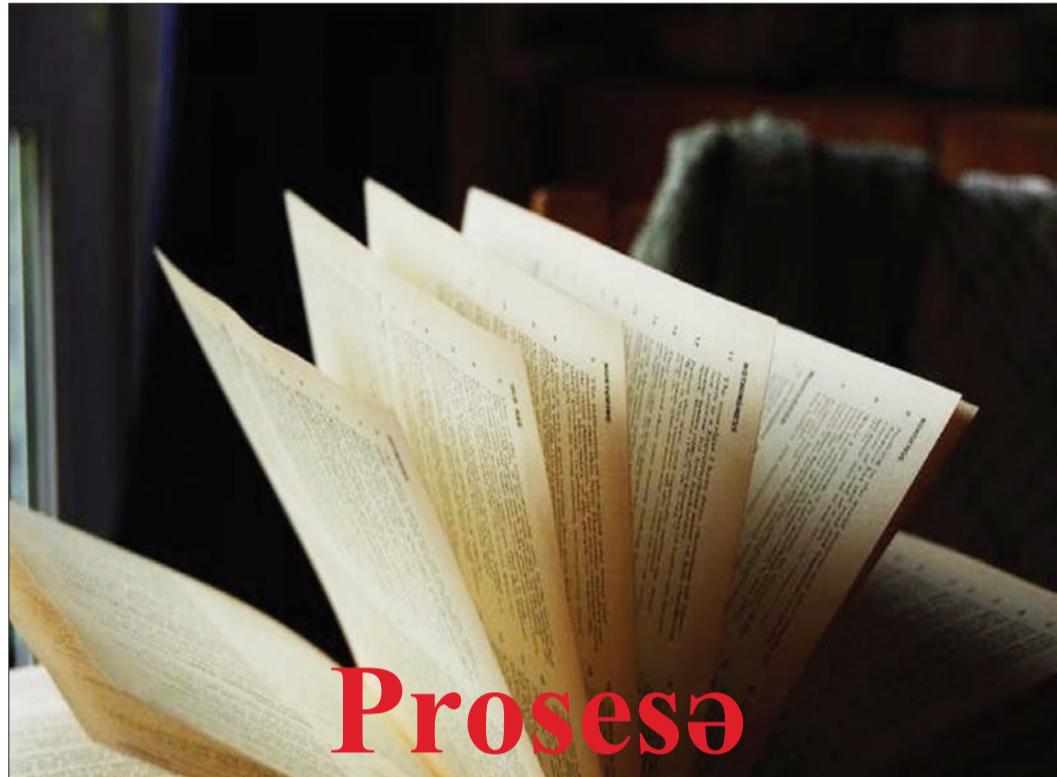
Maddə 2. Tətlib edən orqan

“Bakı Dövlət Universitetinin 100 illiyi (1919-2019)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı ilə bu əsasnamənin 1-ci maddəsində dövlət əməkdaşlıq sahəsində dövlət siyasetinin həyata keçirir.

Maddə 3. Taxılma qaydası

“Bakı Dövlət Universitetinin 100 illiyi (1919-2019)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı döşün sol tərəfinə, Azərbaycan Respublikasının əsasnamənin 1-ci maddəsində göstərilən taxılardan sonradan tətlib

Xarici dilləri istənilən vaxt öyrənə bilərsiniz

Prosesə düzgün yanaşmaq şərti ilə

➡ Əvvəli səh.1

Rüstəm QARAXANLI

Yəni, dil məşgulluq problemlərindən birinə çevrilib. Onu öyrənən şəxsi narahat edən məsələlərdən biri də möhz budur: öyrənə bilməsəm, işim necə olacaq?

2. Böyükələr də xarici dili usaqlar kimi öyrənməlidirlər. Bu da düz fikir deyil, axı usaqla böyük insannın beynləri bir sira aspektlər baxımından fərqlənilərlər. Heç bir halda gözləmeyin ki, xarici dili öyrənərkən usaqlara münasibətdə tətbiq olunan tədris metodu sizə də yarayacaq.

3. Xarici dili öyrənərkən ana dilindən istifadə etməməyi çalısmaq lazımdır. Daha bir yanlış qənaət. Bəziləri hesab edir ki, dilin öyrənilməsi prosesində heç bir halda ana dilindən xarici dilə tərcümə edilməlidir. Belə olduğu halda insan başqa bir keyfiyyətini itirir: ana dili bilgisini. Unutmayın, bütün dilər bir-birlərinə yaxındırlar, qlobal dünyada minlərlə söz var ki, bir dildən digərlərinə "köç" edib. İndi hansı dilin daha tarixi olduğunu mübahisəsinə qoşa kənara. Ancaq ingiliscədə fars dili mənşəli sözlərin olduğunu kim inkar edə bilər? Xaud, latin dilindən qaynaqlanan dillərin daşıyıcıları üçün bir-birlərinə anlamaq asan deyilmi?

Təəssüf ki, bu miflərdən hər biri xarici dil öyrənmək üçün hətta yüksək motivasiyası olan insana münasibətdə mane olub. Bu yanlış qənaətlərə minlərlə araştırma həsr olunub və əksəriyyət belə qənaətə gəlir ki, yaş və müddət dölin öyrənləməsinə engel olmamalıdır. Plastik cərrah Maksvəl Molts 1960-ci ilde yazdı: "Psixokibernetika: həyatdan daha çox əldə etməyin yeni yolu" adlı kitabında iddia edirdi ki, insanın hər hansı yeniliyə uyğunlaşması üçün 21 gün

lazımdır. Söhbət yeni yaşayışlarından tutmuş təzə geyimə, yeni dilin öyrənilməsindən fərqli mətbəxədək hər şeydən gedir. Yəni, yeniliyə alışmaq üçün sizə 3 həftə yetərlidir. Məsələn, sabah getdiniz Nyu-Yorka. Böyük meqapolis, fərqli mentalitet, qayda və güzəştlər sistemi. Mələkən fikrincə, narahat olmamalısınız, üzəgi 3 həftədən sonra uyğunlaşacaqsınız.

Əger söhbət insan fealiyyətindən gedirsə, bu qənaəti dil öyrənmək bacarığına da aid etmək olarmış? Mütəxəssislərə görə, yox. Əsas dörsərin sayı və müddəti deyil, keyfiyyətidir. Dil öyrənen şəxs çalışmalıdır ki, prosesi heyatının bir parçasına çevirsin. İndi dilin öyrənilməsi ni praktikləşdirmək yolu populardır. Məsələn, ispan dilini öyrənirsinizse, üzərinde "la cucara" (qaşq) yazılmış stikeri mətbəxədə qasıqlar olan yərə yaşıdır bilərsiniz. Bu yolla söz yadımızda dəyişdirə bilərsiniz.

Xarici dil dörsələrində dinişiciliklərdən tez-tez dialoqu dinişməyi və sonra sözəsəz təkrar etməyi tələb edirlər. Bu, hətta ən əlverişli şəraitdə belə mürəkkəb təpsirinqdir və yaşı nəsil üçün xüsusişlə çətinliklə başa gəlir. Elə adam var, heç öz ana dilində belə bu məzmunlu tapşırıqları yadda saxlamadı: əgər siz bu halda həmin dialoqdan maksimum sözü yadda saxlayıb sonra mətni təkrar etmək isteyirsinizsə, bilmələrdir. Bili proses sizin işlək yaddaşınızı məşq etdirir, ancaq dil bacarıqlarınızı zənginləşdirir. Belə dörsələr uzun müddət araya verirsinizsə, narahat olmayıñ: yenidən başlayanda, yadımıza düşəcək və əvvəlki səviyyəyə qayitmaq asan olacaq. Biri var sıfır dan başlayasın, biri də var sıfır dan dayandığın yerə qəder məlumatlısan.

Dərin fikirlər

İnsanın işlək yaddaşının ölçüsüne bir sira amillər təsir edir. Məsələn, intellekt səviyyəsi və ya əhvali-ruhiyə. Ancaq daha bir vacib amil yaşdır. Məlumdur ki, yaddaşın ölçüsü usaqlıq dövründə artır və təqribən 20 yaşda

burasındadır ki, bizim onları nece yadımızda saxlamağımızdan çox şey asıldır. "Derin emal" deyilən bir proses var və yaddaşı müəyyən edən faktorlardan biri də yaddaş əməliyyatıdır. Onların vasitəsilə biz nələrisə yadda saxlayırıq. Məsələn, bəzi müəllimlər deyir ki, əgər mətni səsli oxusunuz, sözlər yadınızda daha yaxşı qalacaq. Bu, səthi qənaətdir. Çünkü tələbə və ya şagird proses zamanı diqqəti sözləri necə düzgün tələffüz etmə probleminə yönəldir. Mətni dərindən əzx etmək isə qalır. Eynilə: səslənən sözün təkrarlanması ilə onun yadda saxlanılması da səthidir. Yaxşı oları ki, cavab kimi hemin sözün sinonimi və ya oxşarı səsləndirilsin. Bu halda sözün mahiyyətinə varılır və daha yaxşı qavruları.

Pozitiv olun

Fikirlər və hissələr arasındaki əlaqə barədə düşüncənən bilmək lazımdır ki, əsas princip budur: neqativ informasiya ilə müqayisədə pozitiv məlumat daha effektiv emal olunur və uzun müddətə yadda qalır. Pozitiv informasiyanın neqativ üzərindəki üstünlüyü çoxsaylı tədqiqatlar vasitəsilə sübuta yekirilib - istər söhbət sözlərin yadda saxlanılmasından getsin, istər qrammatik quruluşdan, istərsə də dialoqların və metnlerin məzmunundan. Pozitiv informasiyanı yadda saxlamaq istəyi yaşı tələbələr üçün dəha yararlı ola bilər. Çünkü sübuta yekirilib ki, neqativ xatirələr zaman keçidkərəz ifleyirlər. Koqnitiv sistemlərin pozitiv informasiyeyə meylində "Polianna prinsipi" deyilir. Polianna adlı qız çətin həyatı anlarında pozitiv məqamlar axtarışında olan kitab və film qəhrəmanıdır.

Əlbəttə, hər hansı bir dili öyrənmək üçün yalnız pozitiv sözlər kifayət etmir. Bununla belə, pozitiv linqvistik xarakterləri emal edib yadda saxlamaq dəha asan olduğundan, xarici dil öyrənərən bu amilden yaranmaqla fayda ola bilər. Başqa sözla, proses pozitiv yönən yanaşmağı bacarmış.

Bəzi ekspertlərə görə, əlavə olunmuş reallıq eynək və linzaların tədavülə daxil olması ilə xarici dilləri öyrənməyə möyil və ya tendensiya bir neçə dəfə azalacaq. Elə eynəklər olacaq ki, taxacaqsınız, qarşısında sizinlə öz dilində ünsiyyətə giren əcnəbinin nə dediklərini gözləriniz özünə çıxan titlər vasitəsilə anlayacaqsınız. Məsələn, İlən Mask hazırlıda bu eynək və linzaların istehsalına hazırlanır və hesab edir ki, hətta mətbəxlərdə xarici dil öyrənmək əbəs vaxt itkişidir. Hələlik mövcud olan reallığa görə isə biz əcnəbi dil və ya dilləri öyrənməyə möhkəm - qloballaşan dünəyadakı iqtisadi, siyasi və insani münasibətlər bunu diqə edir.

Ancaq bir mühüm amili unutmaq şartılı: cəmiyyətdəki münasibətlər bunu diqə edir. Çalışın ana dilinizi dəyişdirə bilərsiniz. Məsələn, işlək yaddaşınızda əks olunur, digərləri isə yox? Məsələ

Gözəl və zəngin kitabxanası olan evlər niyə çox deyil?!

Sovet uşaqlarına "Oxumaq! Oxumaq! Oxumaq!" - deyirdilər. Bu gərəkli nida nəsillərin şüuruna əmr kimi yox, bəşəriyyətə, insana aid hər sərrə vaqif olmanın içarı kimi yermişdi.

Bu tövsiyənin cəzibəsi ilə rus klassikası, Qerbədəbiyyatı, milli ədəbi nümunələr, hətta ən kasib evlərdə belə, iri kitabxanalara çevrildi, həmin kitablar zaman-zaman bahalı əntiq əşyalar kimi qorundu, çoxsaylı müsbət və mənfi personajlar həfizələrdə öz yerini daimilər məhkəməldirdi...

O nəsil oxuduğu kitabların qoxusunu sevirdi. Hər dəfə toxununda həyəcanlanırdı. Hər sehifənin, ən maraqlı epizodun, fraqmentin yerini təxmin edə bilir, abzəsləri tanıyırırdı. Çünkü kitab, kitab oxumaq xatirinə elə götürülmüşdür, kitab bir dəb məsəlesi, məcburiyyət deyildi, KİTAB bir SEVGİ idi! Ən GÖZƏL ÖYLƏNCİ ididi! Əvəzelənməz istirahət idi!

Ən gözəl duyuları kitab yaşadırdı. EŞQİN SİRİNİ, SEVGİNİN HƏYƏCANINI bədii ədəbiyyatı öyrəndirdi. Ona görə də gecələr balışın altında anadan-a-tadan gizli saxlanıldı. Tarixi ədəbiyyatlıarda sehifələr qəlemlə işarələr çəkilir,

Tələbələr dərindən əzəmətliyən qabaqdadır; serialar mütləküdən qabaqdadır; şou-proqramlar romandan, povestdən "təsirli"dir-onə görə. Oxuyanda da elektron kitablar qəzir. Yenə də şükür! Amma əla alımmayan, KAĞIZ QOXUSU hiss edilməyən kitab deyil, oxumaq deyil, gözün cihazın şüasından yorulmasıdır, vəssəlam! Orda sehifələrə yaddaş xətləri qoya bilirsinmi? Yox! Rahat qoltuqda oturub, bütün fikrini bədii ədəbiyyatdakı mövzu, obrazlar üzərinə cəmləyə bilirsinmi? Yox!..

o faktlara kilişlənmək üçün - beləcə, oraya oxucu kimi öz "ləpir"imiz qoyulurdu.

Bəs indiki gənclik?

Əslində, hər zaman ona da "Oxumaq! Oxumaq! Oxumaq!" tövsiyəsi var: mətbətdə müəllim, evdə ana-atə, nənə-baba. Amma böyük əksəriyyəti sanki Sokratdır; Aristotelden də çox bilir. Elə ki, "Əlavə kitablar oxu!" deyirsin, elə bilir, hər şeyden xəbərdardır; elə bilir, ona emr verirsin, hər dəfə aldığı mütləkü nəsihətini özüne cəza, ağır yük kimi qəbul edir.

Bədii ədəbiyyatdan uzaq düşüb. Halbuki maraqlı nə qədər desən, ədəbiyyat var. Markes, Şekspir, Hüqo, Drayzer, Tolstoy, Cek London... klassika olduğundan, ona köhnə ədəbiyyat, arxaqalmış, dəbini itirmiş ədəbiyyat damğası vurmaq olmur; o, hər zaman DƏBDƏDIR, bu gün həm də bir neçə dildə, gənclikdən itixinlarında.

No qədər desən, kitab mağazası, satış yarmarkası var. Təbliği dərəcədən tələb edir. Oxumaq zamanı də var-ələ hər ilin 3 ay yay tətili. Bəs mütləkü həvəssizliyinə səbəbdən?

Telefon kitabdan öndədir; serialar mütləküdən qabaqdadır; şou-proqramlar romandan, povestdən "təsirli"dir-onə görə. Oxuyanda da elektron kitablar qəzir. Yenə də şükür! Amma əla alımmayan, KAĞIZ QOXUSU hiss edilməyən kitab deyil, oxumaq deyil, gözün cihazın şüasından yorulmasıdır, vəssəlam! Orda sehifələrə yaddaş xətləri qoya bilirsinmi? Yox! Rahat qoltuqda oturub, bütün fikrini bədii ədəbiyyatdakı mövzu, obrazlar üzərinə cəmləyə bilirsinmi? Yox!..

Amma əsas məsələ bu həvəsi, KİTABA TÜKNMƏYƏN EŞQİ KÜTLƏVİLƏŞDİRMDƏKdir. Bir də odur ki, oxumaq xatirinə oxumayan; Saxtakar oxucu olmayan, yəni. Çünkü kitab həfiyəsi möhkəm oxucu isteyir; kitab oxumaşığı olanları sevir, OXUDUGUNDAN NƏTİCƏ ÇIXARANLARI SEVİR.

Kitab oxumaq kimsə hesab etmək deyil. Kiminse qarşısında savadlı görünmək də deyil. Kitabda sosial-ictimai problemlərin qoyuluşuna, əsərin leymotivinə diqqətlər olmaq, gözlərin sətirlərə tökdüyü zəhməti ağlın gűcü ilə qarayrab, analiz edə bilmək önemlidir. Burada İDEAL OXUCU məsəlesi önə çıxır. Kitab oxuyanların neçə faizi ideal oxucudur-artıq onu da bilmək çətindir...

Birəcə bu bəlli dir ki, yaxşı cəhətin də, pis cəhətin də özüllü birinci AİLƏDƏ qoyulur. Bu baxımdan, tohsil sektorlu ilə ailə institutunun koordinasiyalı işləməsinə hər zaman ciddi ehtiyac var. Çağdaş nəsilə kitabşəvərlik ovqatına kökləməyin, müasir insanla kitab arasında GÜCLÜ BAĞ yaratmaqın yolları birləşdəxərələb tapılmalıdır.

“Əbədiyyətin Nəsimi zirvəsi”

Sumqayıt Dövlət Universitetində Azərbaycan şairi İmadəddin Nəsiminin 650 illik yubileyinə həsr olunmuş “Əbədiyyətin Nəsimi zirvəsi” adlı tədbir keçirilib.

Tədbirdə Təhsil nazirinin müavini Məhəbbət Vəliyeva, Bakı Dövlət Universitetinin Dünya ədəbiyyatı kafedrasının müdürü Cəlil Nağıyev, universitetin müəllim və tələbə heyəti iştirak ediblər.

Əvvəlcə qonaqlar universitetin Heydər Əliyev Mərkəzində fotoskilər və kitab sərgisi ilə tanış olublar. Nazir müavini Məhəbbət Vəliyeva xatır kitabına ürək sözlarını yazıb.

Sonra Məhəbbət Vəliyeva universitetin ayrı-ayrı fakültələr, auditoriyalar və laboratoriyalarda, TEMPUS otağı, tədris otaqlarında, kompüter və informasiya, PETRA layihəsi çərçivəsində Təlim və Öý-

rənmə mərkəzlərində olub, təhsil müəssisəsinin maddi-texniki bazası, tədrisin keyfiyyəti ilə maraqlanıb. Universitetin müəllim-tələbə kollektivi ilə görüşən nazir müavini onları maraqlandıran sualları cavablandırıb və bir sira tövsiyələrini verib.

Sonra tədbir iştirakçıları universitetin foyesində “Nəsiminin ən yaxşı portreti və qəzollerin illüstrasiyalar” mövzusunda təşkil olunan sərgiyə baxış keçiriblər.

Tədbiri giriş sözü ilə açan universitetin rektoru Elxan Hüseynov xalqımızın mənəvi dəyerlərinin yaşadılması istiqamətində şair və yaçıcların, mədəniyyət xadimlərinin yubileylerinin qeyd edilməsinin əhəmiyyətindən danışıb.

Təhsil nazirinin müavini Məhəbbət Vəliyeva çıxış edərək Sumqayıt Dövlət Universitetində yenidənqurma və abadlıq işlərinin yüksək səviyyədə aparıldığı diqqətə çatdırıb. Nazir müavini qeyd edib ki, bu gün Azərbaycanın nüfuzlu ali təhsil müəssisələrindən biri

kimi cəmiyyətin elmi-intellektual potensialının inkişafına töhfələr veren Sumqayıt Dövlət Universiteti

olda etdiyi nailiyyətləri ilə ölkənin kadr potensialının formallaşmasına öz müsbət təsirini göstərir. Məhəbbət Vəliyeva universitetin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirməsi, kadr potensialının gücləndirməsi, təhsilin və nizam-intizam keyfiyyətinin yüksəldilməsi istiqamətində diqqətəlayiq işlər görüldüyü vurgulanıb.

Tədbirin əhəmiyyətinə toxunan Məhəbbət Vəliyeva Azərbaycan mədəniyyəti və ədəbiyyatında öz-nəməxsusluğu ilə seçilən dahi şair İmadəddin Nəsiminin 600 illik yubileyinin ilk dəfə ümummilli lider Heydər Əliyevin teşəbbüsü ilə ümumittifaq respublikaları soviyyəsində qeyd edildiyini, Nəsimi filminin çəkildiyini, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev və Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyeva tərafından da Nəsimi şəxsiyyətinə, yaradıcılığına xüsusi ehtiram göstərildiyini diqqə-

tə çatdırıb.

Məhəbbət Vəliyeva İmadəddin Nəsiminin bədii yaradıcılığının Azərbaycan dilinin tarixi inkişafının öyrənilməsində, Azərbaycan şerinin və ümumiyyətə, türk ədəbiyyatının təkmilləşməsində müstəsnə rolunu olduğunu deyib.

Daha sonra çıxiş edən BDU-nun Dünya ədəbiyyatı kafedrasının müdürü Cəlil Nağıyev İmadəddin Nəsiminin zengin ədəbi irsi, Azərbaycan ədəbiyyatındaki mövqeyindən danışıb.

Universitetin Azərbaycan və xərici ölkələr ədəbiyyatı kafedrasının müdürü Avtandil Məmmədov “Nəsimi poeziyasının hərufi simvolikası”, həmin kafedranın baş müəllimi Zöhrə Qafarova “Şeirlər üzən səsi: Nəsimi və çağdaş poeziya” mövzusunda məruzə ilə çıxiş ediblər.

Sonra İmadəddin Nəsiminin 650 illik yubileyi münasibətilə keçirilmiş “Nəsiminin ən yaxşı portreti və qəzollerin illüstrasiyalar” mövzularında rəsm müsabiqəsinin nəticələri elan olunub, qaliblər mükafatlandırılıb.

Tədbir bədii hissə ilə davam etdirilib.

Gələcəyin təhsili necə olacaq?

↳ Əvvəli səh.1

Oruc MUSTAFAYEV

Bu mənəda hazırda milli təhsil sistemləri tərəfindən maraqla öyrənilən OECD-nin “Təhsilin və bacarıqların gələcəyi: Təhsil 2030” (Future of Education and Skills: Education 2030) layihəsi həm ümumi məktəb, həm də peşə təhsilinə yönəlib və qismən də PISA layihəsinin metodologiyası əsasında qurulub, həmçinin TIMMS-in təkmilləşdirilməsindən istifadə edir.

Layihənin aktuallığı ondan ibarətdir ki, bu layihə dünyada təhsilin mümkün gələcəyinin, yeni hazırlıda itibatlı və orta məktəbde təhsilalanların, 2030-cu ildə isə işçi yaşına daxil olan əhalinin əsas hissəsinin təmsil edəcək insanların tədqiqinə və proqnozuna yönəlib. Lakin hazırda gələcəkdə hansı peşələrin mövcud olacağını və hansı peşələrə tələb yaranacağına söyləmək mümkün deyil.

Məktəb sisteminin müvəffəqiyyəti gələcək çağırışların həllinə yönəlmüş siyasi qərarlardan asılıdır. Bu baxımdan, layihə gələcəkdə spesifik biliq, bacarıq və dəyərlərə bağlı kompetensiyaların ümumi anlayışını formallaşdırmağa, məktəb işləşənlərinin həyata keçirilməsi və gələcək ehtiyacalar üçün təhsilin rəqabətlilik, səmərəlik və aktuallığını təmin etmək üçün müxtəlif ölkələrin əsas stekholderləri (maraqlı tərəfləri) arasında dialoq qurmağı imkan verəcək.

Layihə özündə iki əsas istiqaməti ehtiva edir:

1. 2030-cu ilin məqsəd və inkişaf vəzifələrinə uyğun konseptual təlim çərçivəsinin işlənib hazırlanması.

Beynəlxalq səviyyədə “kompetensiya” anlayışı, onların texniki xüsusiyyətləri və digər aspektləri əhəmiyyətli dərəcədə fərqləndiriyindən, OECD nöqtəyi-nezerindən 2030-cu ildə tələb olunacaq səristilik və onların növürləri üzrə beynəlxalq diskuсиyaların təşkili zərurət əvərilir. Diskuсиyaların təhsil sistemlərinin məqsədlərinin işlənib hazırlanması və onların daha dəqiq müəyyənəşdirilməsi zamanı ölkələr tərəfindən gələcəkdə tətbiq oluna biləcək müəyyən mövqə formallaşdırmağa imkan verəcək. Ümumi anlayış əsasında kompleks təlim çərçivəsinin yaradılması ölkələrə təhsilalanların nəticələrinin beynəlxalq səviyyədə deyil, həm də ölkə səviyyəsində qiyamətləndirilməsinə və tanınmasına zəmin yaradacaq. Ölenin və onun əhalisinin gələcəyinin formallaşmasında bu cür bacarıqların həlli və mədəniyyətə malik olduğu ehtimal edilir. Həmçinin, PISA kimi mövcud genişməqyaslı tədqiqatların həyata keçirilməsi üçün də layihənin nə-

OECD-nin təhsil kompası ölkələr qarşısında yeni vəzifələr qoyur

celərindən istifadə edilməsi planlaşdırılmış.

2. İkinci istiqamət isə tədris programlarının beynəlxalq təhlilini əhatə edir. Ölkələrin təhsil proqramlarına qarşı bir çox tələb və sorğuların irəli sürülməsi problemlə kifayət qədər tez-tez rastlaşması ilə əlaqədar (tədris planlarının yüklenməsi, təhsil sistemindəki dəyişikliklərə siyasi və rəqabət aparan hədəflərin təsviri), bir elementin (tədris planları, qiyamətləndirilmə, pedagoji təcrübələr və s.) dəyişməsi yalnız sistemin başqa əlaqəli elementlərinin dəyişikliyi mümkin olduğu təqdirdə effektiv olacaq.

Layihə empirik və sistematiq xarakter daşıyan tədris proqramlarının işlənilərən hazırlanması və təkmilləşdirilməsinə kömək edən biliq bazasının yaradılması məqsədi ilə tədris proqramlarının beynəlxalq müqayisili təhlilinin aparılması nezərdə tutur.

Layihə çərçivəsində 2019-cu ildən başlayaraq növbəti hədəflər kimi bacarıqların inkişafını daha effektiv şəkilde dəstekləməyə qadir olan tədris mühitinin təhlili də planlaşdırılır.

Təhsilin məqsədləri sadəcə olaraq gəncləri əmək dünyasına hazırlamaqdan daha genişdir. Məktəblər şagirdləri hələ yaradılmamış iş yerlərinə, hələ kəş edilməmiş texnologiyalara, hələ gözənlənməyən problemlərin həllinə hazırlamalıdır. Təhsil gənclərə iradə azadlığı və məqsədönlülük, həmçinin əz potensialı reallaşdırmaq, digər insanların həyatına töhfə vermək və daha yaxşı gələcəyin yaradılmasına kömək etmək üçün lazımlı səlahiyyətlər verə bilər.

Layihədə iştirakçıların müxtəlif səviyyələrə iştirakı nezərdə tutulur:

* Ölkələr - səlahiyyətlər, tədris proqramları və onlara aid aspektlərin ümumi anlayışını yaratmaq və təsdiq etmək üçün;

* Ekspertlər - siyasetçilər, məktəblər, şəbəkələr və sosial tərəfdəşərlər müzakirələrin təşkili məqsədilə beynəlxalq multidisiplinar ekspert şəbəkəsinə daxil olmaq üçün;

* Məktəb şəbəkələri - beynəlxalq səviyyədə digər məktəb şəbəkələri ilə təcrübə mühəbadəsi, qabaqcıl tədqiqat nəticələrinin çıxış, tədqiqat nəticələrinə daxil olmaq və maraqlı tərəfləri dialoga cəlb etmək üçün;

* Sosial tərəfdəşərlər - təhsilin gələcəyinə və layihənin nəticələrinə töhfə vermək üçün sosial tərəfdəşərlər.

Layihənin həyətə keçirilməsi çərçivəsində bu vaxta qədər bir sira görüsələr keçirilib, o cümlədən “2030-cu tədris kompası” (Learning Compass 2030), Davamlı inkişaf genişməqyaslı tədqiqatların həyata keçirilməsi üçün də layihənin nə-

hiyyətlər və s.kimi konseptual təlim çərçivəsi məsələləri müzakirə edilib, artıq tədqiqatda iştirak etmiş ölkələrin tədris proqramlarının və problem üzrə ədəbiyyatın təhlilinin nəticələri nezərdən keçirilib.

Hazırda 15 ölkə artıq tədris programlarının təhlili üzrə sorğu kitabçasının hazırlanmasına cəlb olunub və 5 ölkə isə tədqiqatda iştirak etmək arzusunu ifadə edib. Yuxarıda sadalanan məsələlərə əlavə olaraq tədris və təlimin təkmilləşdirilməsi və transformasiyası üçün innovativ yanaşma məsələsinə baxılıb.

2030-cu il üçün tədris və təlim

OECD-nin “Learning Compass 2030” layihəsi gələcək təhsilin arzu olunan vizyonunu müəyyən edən inkişafetdirici öyrənmə sistemidir. Bu, istədiyimiz gələcəyə istiqamətləndirmə nöqtələrini təmin edir; fərdi və kollektiv rifah. Tədris kompası

daha genişdir. Məktəblər şagirdləri hələ yaradılmamış iş yerlərinə, hələ kəş edilməmiş texnologiyalara, hələ gözənlənməyən problemlərin həllinə hazırlamalıdır. Təhsil gənclərə iradə azadlığı və məqsədönlülük, həmçinin əz potensialını reallaşdırmaq, digər insanların həyatına töhfə vermək və daha yaxşı gələcəyin yaradılmasına kömək etmek üçün lazımlı səlahiyyətlər verə bilər.

Bu layihə ölkələrə təhsil məqsədləri, tədris proqramları, tədris modelleri, qiyamətləndirmələr, müəllimlərin peşəkar inkişafı və təhsil sərtləri ilə tələbələri, müəllimlər və məktəbləri gələcəyə hazırlaşmaq üçün.

Bu layihə, məsələn, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının təhsil sahəsində davamlı inkişafın 4.7 məqsədi ilə uyğunlaşır. Məsələn, ölkələrin “global vətəndaşlıq” və “Davamlı inkişafnamə təhsil”i mövcud fənlərə necə tətbiq etməsi barədə layihənin bilik bazası ölkələrin əz tədris proqramlarının işlənilərə hazırlaşması məqsədi güdmür və onların icbari tətbiqini nezərdə tutmur, daha çox ümumi dil və ümumi məkanın yaradılmasına yönəldilir ki, bu zaman ölkələr təhsil sistemlərinin işlənib hazırlanmasına təsir edən məsələləri fərdi və kollektiv şəkildə öyrənə bilsinlər.

Qeyd edək ki, “OECD Learning Compass 2030” öyrənmə üçün gələcək yönümüzəsədir. Bu qeyri-müəyyənlik və sürətli dəyişikliklər dünyasında tələbələri istiqamətləndirir və onlara istədiyimiz gələcəkdə orijentasiya etməyə kömək edir. Dünyanın hər yerindən siyasetçilər, tədqiqatçılar, məktəb rəhbərləri, müəllimlər, şagirdlər və sosial tərəfdəşərlər, eləcə də digər beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən birgə yaradılınca tədris kompası təhsilin geniş məqsədləri barədə ümumi dil və anlayış yaradır. Kompas global dərəcədə məlumat çəkisine və lokal kontekstə malikdir.

“Təhsilin və bacarıqların gələcəyi-2030” layihəsinin məqsədi nədir?

Layihə ölkələrə təhsilin qarşısında duran uzummüddətli problemlərin dərəcəsi və öyrənilməsinə yardım göstərilməsi üçün işə salınıb. Bu proses çərçivəsində lajihə 2030-cu ildə və onun hüdudlarından

